

Ernest Hemingway

Macho in de lappenmand

Het tweejaarlijkse festival *Literaire meesters* is dit jaar gewijd aan de Amerikaanse auteur en Nobelprijswinnaar Ernest Hemingway. Deze cultiveerde een imago van kracht en vitaliteit, maar sukkelde zijn hele leven met steeds groter fysiek en psychisch ongemak.

Zijn leven lang heeft Ernest Hemingway (1899-1961) er alles aan gedaan om het imago van de *alpha male* uit te stralen. Hij deed onder meer aan boksen, zag twee wereldoorlogen van nabij, was een groot vrouwenversierder, viste op reusachtige marlijnen, schoot leeuwen in Afrika en liet zich erop voorstaan dat hij eindeloos kon drinken zonder dronken te worden.

Zijn levensstijl resulteerde regelmatig in ongelukken. Daarnaast leidde vooral zijn drinkgedrag tot een gestage onderminning van zijn gezondheid. Toen hij, enkele weken voor zijn 62ste verjaardag, een einde aan zijn leven maakte, was hij een deerniswekkend wrak.

Ernest Hemingway heeft zijn tragische neergang voor het grootste deel aan zijn zelfgekozen levensstijl te danken, maar dat is mogelijk niet het hele verhaal. Vorig jaar maakte Hemingways kleindochter Mariel – die in 1979 debuteerde met een hoofdrol in Woody Allens *Manhattan* – de documentaire *Running from Crazy*, waarin zij de rol van depressie en zelfmoord in het geslacht Hemingway voor het voetlicht bracht. Maar liefst

zeven Hemingways maakten een eind aan hun leven: naast Ernest zelf waren dat onder meer zijn vader Clarence (die gynaecoloog was), zijn broer Leicester, zuster Ursula en zijn kleindochter Margaux, Mariels zuster. In alle gevallen leden de Hemingways aan een ernstige vorm van depressie, een conditie die de documentairemaakster ook bij zichzelf constateerde. Het lijkt alsof de Hemingways hun aanleg voor depressie aan elkaar doorgaven. Ernests reactie op de dood van zijn vader, in 1928, was tekenend: 'Waarschijnlijk zal ik dezelfde weg gaan.'

Ook familieleden die wél een natuurlijke dood stierven, haalden de kranten met gedrag dat onder invloed van alcohol en depressiviteit tot stand was gekomen. Zoon Gregory, die een geslachtsveranderende operatie onderging en volgens zijn vader 'op mij na' de duisterste ziel van de familie had, stierf in 2001 in de vrouwen-vleugel van een gevangenis in Miami, nadat hij naakt en onder invloed was gearresteerd.

Schlemielig

Hoewel hij als bokser al de nodige kwetsuren had opgelopen, deed Hemingway zijn eerste serieuze verwonding op tijdens de Eerste Wereldoorlog, in juli 1918. Niet op heroïsche wijze overigens: hij was geen soldaat maar ambulancechauffeur en was net bezig sigaretten en chocolade uit te delen aan Italiaanse militairen, toen hij werd geraakt door mortierscherven. In totaal werden er 227 stukjes metaal uit zijn benen verwijderd. 'Ik zal er nooit meer goed uitzien in een kilt', schreef hij vol branie naar huis.

Zijn volgende blijvende litteken kwam, in 1928, onder prozaïsche omstandigheden tot

stand. Om een uur of twee 's nachts ging hij, waarschijnlijk dronken, naar het toilet van zijn huis in Parijs. In plaats van door te trekken, rukte hij aan het koord waarmee het wc-raam openging, en wel dermate hard dat het raam naar beneden kwam. Het resultaat was een hevig bloedende wond aan het voorhoofd die negen hechtingen vergde. Wanneer hem later gevraagd werd hoe hij aan dit litteken kwam, gaf Hemingway meestal een wat minder schlemielige verklaring. In dezelfde periode liep hij miltvuur op aan een diepe snee in zijn voet.

In 1934 maakte Hemingway voor het eerst kennis met de gevaren van Afrika, toen een tienweekse safari hem dysenterie opleverde en als gevolg daarvan een anale prolaps, waarbij een deel van zijn darm buiten het lichaam trad.

Aanzienlijk masculinier waren zijn Afrikaanse ervaringen in januari 1954. Hemingway was inmiddels voor de vierde keer getrouwd en had een privé-vliegtuig gecharterd om zijn kersverse bruid, Mary Welsh, een waterval in Congo te laten zien. Het vliegtuig raakte echter een telegraafpaal en stortte neer, waarbij Hemingway een hoofdwond opliep en Mary twee ribben brak.

De volgende dag namen ze een ander vliegtuig, waarmee ze naar Entebbe wilden vliegen voor medische behandeling. Maar ook dit toestel crashte – de motor ontplofte bij het opstijgen – en Hemingway liep brandwonden en een ernstige hersenschudding op. Toen ze uiteindelijk in Entebbe aankwamen, bleek een aantal kranten al necrologieën te hebben gepubliceerd, iets waar de schrijver zich buitengewoon vrolijk over maakte.

Ondanks zijn verwondingen besloot Hemingway een gepland vistripje een maand later met vrienden te laten doorgaan. Of het noodlot nog niet genoeg had toegeslagen, brak er een bosbrand uit

waarbij Hemingway opnieuw brandwonden opliep. Toen een paar maanden later in Venetië de totale schade van het Afrikaanse avontuur werd opgemaakt, konden ook twee gebroken wervels, een scheur in de lever, een ontzette schouder en een barst in de schedel worden genoteerd.

Alcoholgebruik

In de jaren die volgden viel Hemingway steeds vaker ten prooi aan depressies, die door medici – net als zijn slapeloosheid – op zijn minst ten dele aan zijn alcoholgebruik worden geweten. Meerdere flessen gedestilleerd per dag, plus een fles wijn bij het eten, waren jarenlang geen uitzondering geweest. Andere klachten waren een te hoge bloeddruk, levercirrose, diabetes, geheugenverlies, arteriosclerose en paranoia. De schrijver was ervan overtuigd dat de FBI hem op de hielen zat. De slaappillen en bloed-drukverlagers die hij slikte, werkten als depressiva.

In de Mayo Clinic in Minnesota onderging Hemingway meerdere reeksen elektroconvulsieve therapie, die hem volgens zijn omgeving meer kwaad dan goed deden. Op de laatste foto's die van hem zijn genomen, oogt de voormalige macho als een demeterende hoogbejaarde.

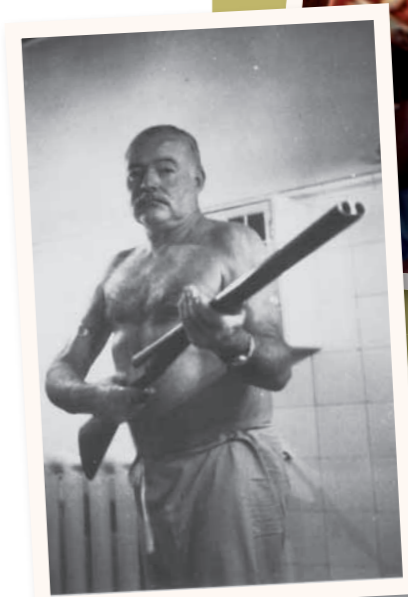
In april 1961 trof Mary hem in de keuken met een geweer in zijn hand. Nieuwe ECT-therapie volgde. In de vroege ochtend van 2 juli schoot hij zich met zijn favoriete dubbelloops jachtgeweer door het hoofd – Hemingways laatste machodaad.

Festival Literaire Meesters:
Ernest Hemingway. Utrecht,
24 november t/m 4 december.
literairemeesters.nl

Medisch paspoort

Een selectie uit Hemingways overige, niet in dit artikel vermelde, verwondingen en ziekten.

- 1920 Blindedarmoperatie
- 1922 Malaria
- 1925 Gescheurd bindweefsel rechtersvoet
- 1929 Nierproblemen
- 1930 Gebroken rechterarm bij auto-ongeluk
- 1932 Longontsteking
- 1934 Bloedvergiftiging rechterwijsvinger
- 1935 Raakt zichzelf in beide benen bij schieten op haai
- 1938 Ernstige leverklachten
- 1944 Hersenschudding (tweemaal)
- 1953 Verwondingen hoofd en schouder bij auto-ongeluk
- 1955 Voetoeedeem, hepatitis, nierontsteking, huiduitslag

Het lijkt alsof de Hemingways hun aanleg voor depressie aan elkaar doorgaven